

Een dansles op Meydervoort: een vertelling – J.J. Cremer

Handschrift: Een dansles op Meijdervoort : Vertelling. Gedateerd Den Haag, 5 juni 1861. Bevat pentekeningetjes door de auteur op fol. 13v en 25r.. In bezit van de Koninklijke bibliotheek. 30 fol.

1e druk in: Humoristisch album, jrg. 7, 1861. Rotterdam: H. Nijgh, 1861. p. 180-194. Met 12 afbn.

2e druk in: Twee novelletten. Rotterdam: H. Nijgh, 1862. p. 69-164. Met illustraties van J. van de Laar en J.M. Schmidt Crans.

3e druk in: Romantische werken, deel 2. Leiden: P. van Santen, 1877. p. 248-287.

4e druk in: Novellen en vertellingen: deel 1. Leiden: A.W. Sijthoff, [ca. 1888]. 6e dr. p. 232-268. Vijftig-cents-editie, no. 20.

5e druk in: Novellen en vertellingen: deel 1. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., [ca. 1890]. 7e dr. p. 232-268. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers.

6e druk in: Novellen en vertellingen: deel 1. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., [ca. 1895]. 7e dr. p. 232-268. Bibliotheek van Nederlandsche schrijvers. (n.b. idem 7e druk genoemd)

7e druk in: Leidsche herdrukken. Leiden: A. W. Sijthoff, 1906. Leidsche herdrukken no. 25: De Franse komiek en de douairière - Een dansles op Meydervoort.

8e druk in: De Betuwsche neef enz. acht novellen. Leiden: A.W. Sijthoff's uitg.-mij., [1909]. Bibliotheek voor het Nederlandsche volk. Deel 3. (Nieuwe gebundelde uitgave van de Leidsche herdrukken). p. 31-67.

9e druk in: Novellen en vertellingen : een winternacht [... et. al.]. Leiden: A.W. Sijthoff's uitgeverij, ca. 1917. 7e druk. p. 232-268. Romantische werken.

Nieuwe Rotterdamse courant, 2 juli 1861:

H. NIJGH heeft aan de Intekenaars verzonden de Levende Aflevering van den Zevenden Jaargang van het

HUMORISTISCH ALBUM.

INHOUD:

TEKST (Proza en Poëzij). DE WERELD DOOR, *Geschiedenis van een Vel Papier*, door GERARD KELLER. — Het Kaboutermanneke. — Een Christman. — Een Rijn-Spistel van den Haggchen Oeffenaar aan zijn Stad- en Landgenooten. — De schijnt. — Eriten en wat daardoor zoo als aan het licht komt. — *Het is nog geen tijd*, door T. HEYZER TEN. — Welmenende Raadgvingen. — Rederijker. — Vaderlijke Raad. — Bedaard. — Het hoogste Bod. — Ligt tevreden. — Brief van Lodewijk Napoleone West aan Alexander Noord. — Dubbelstunig. — Zuster Mietje (*Novellette*). — *Nieuw Nederduitsch Woordenboek* (letter A tot Als), door FALKLAND, c. s. — Eene Profetie. — Laestig Bezoek. — Zijns gelijke. — Hoe een Californisch Schrijver zijn tijd doorbrengt. — Voor een Glaszinkkerwinkel. — Een Spreekwoord is niet altijd een waar woord. — Antwoord van Sander Noord aan Napoleone West. — Woord en Wederwoord. — Voor een Schoenmakerwinkel. — Een van Alphenja. — Toekomst-stijl. — Spreekwoorden en Gezegden. — Dat was jammer. — Goedkoopse Aspergies. — *De Jonker en het Meisje*, door T. HEYZER TEN. — Heilwensch der Loopers van de Java-Bode. — Waxe Geluk. — *De Stolleraars*, door ADO. — De Wonderbril. — Schone en Schoon. — *Frouwelijke Vriendeschap*, door J. SASSE. — Probaat middel. — Ongegronde vrees.

CRAVURES. Voornamen manieren (v. d. LAAR). — Vroegs Peen (NORWEB). — Eene Patentkwestie (v. d. LAAR). — Het Paard heidsloterij (v. d. LAAR). — Laatste Modes (v. d. LAAR). — Uit den mond van Kinderen hoort men de waarheid (NORWEB). — De Weldadigheid (G. ROORDA T.Z.s.). — De Wereld door (twee platen SCHMIDT CRANS). — Pleizertrein tegen verminderde vracht van Amsterdam naar Utrecht den 18den Junij 1861 (SCHMIDT CRANS). — Noord- en Zuid-Amerika (v. d. LAAR). — Een stil leven (Dezelfde). — Verschillende toestanden (Dezelfde). — Ritorie te Rotterdam (Dezelfde).

Abonnementsprijs voor een Jaargang van 33 Vel Druks, vormende Ca. 600 Kolom, groot Kwarto Tekst met ongeveer Tweehonderd Houtgravures, ZEVEN GULDEN; men teekent in bij alle Boekhandelaren van het Rijk.

N. B. Deze aflevering van het Album behelst o. a. gelijk uit voorgaande inhoudsopgave blijkt eene nieuwe Fennevrucht van GERARD KELLER. Een der eerstvolgende Afleveringen zal behelzen eene NIEUWE NOVELLE van (8254) J. J. CREMER, getiteld: EEN DANSLES OP MEYDERVOORT.

Afbeelding uit Twee novelletten:

„Lippie dat gaat naar Meydervoort toe,” zegt de jongen, „hier is je muziek, en, als je nu de complimenten of iets anders aan je voorname relaties hebt over te brengen, dan ben ik je dienaar.”

„Wel Jeremias, al overgeschreven!” zegt het meisje, „’t is heus te vriendelijk; maar, het stuk zal toch te moeilijk voor me wezen — zou ’t niet? Er zijn twee snaren gesprongen. Gruns hoe netjes geschreven. Je bent waarlijk te goed.”

„Dat is een familiekwaal Truitje,” zegt Jeremias, „althans van m’n moeders kant, en, alles wel beschouwd, dan begin ik nu te gelooven, dat moeder gelijk had toen ze zei, dat jou gezigt Truitje, haar zoo schrikkelijk aan grootvader

o die gelukkige dagen! — Mijnheer van Bale heeft een heel klein muldertjen op de knie en het muldertje laat hij dansen:

Het is er van Jaap; het is er van Jaap,
En ’t is er van Jaapje sta stil!

Als Jeremias dat ziet en dat hoort, dan herinnert hij zich met verrukking dien dag van zijn dansles op Meydervoort: dat hij er komen mogt

Dansen. Dr. B. - Analecta: Nederlandsch leesboek voor gymnasia, hogere burgerscholen en normaalscholen. Utrecht: H. honig, 1903. 2^e deel. 3^e vermeerdere en omgewerkte dr. p. 326-342. (uitgebreide bloemlezing).

DANSEN.

(Uit: J. J. CREMER, *Novellen*. Leiden, D. NOOTHOVEN VAN GOOR.)

Jeremias Briekol, wiens gang sedert zijn optreden als dansmeester, volgens het algemeen gevoelen iets wipperigs heeft gekregen, vervolgt zijn weg, en treedt al spoedig de lage oude poort door, om nu — zooals gij meent zijn weg naar het station te vervolgen. O neen, Jeremias heeft er geen oogenblik aan gedacht om met den spoortrein te rijden, terwijl de steunpilaren zijner toekomst — de voeten — hem nog volkomen ten dienste zijn. Meydervoort ligt maar drie kwartier van zijn woonplaats verwijderd. Of de goede moeder ook mocht vreezen dat haar Jémie te moe en te warm zou worden — twee kwartjes voor den spoorwagen heen en terug, 't zou de rijksdaaldersles tot eene van twee gulden hebben teruggebracht; en, dat kon en dat mocht niet.

Nadat hij nog eenige buiten-woningen is voorbijgestapt, slaat Jeremias een zeer smal paadje in dat, tusschen een beuken en doornenhaag gelegen, den straatweg met een breeden zandweg verbindt. Spoedig heeft hij den zandweg bereikt die hem uit vroegere jaren, toen hij zoo dikwijls naar den Wilderveen-

Nieuwsblad voor den boekhandel, 22 juni 1906:

Herdrukken, Leidsche. Leiden, A. W. Sijthoff. 80. [18⁵ × 13]. Per nr. *f* -.10

25. CREMER, J. J.: De **fransche komiek** en de douairière. — Een dansles op Meydervoort. (67 blz.).

Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde, 1906:

armoedig reizend tooneelgezelschap (*Achter de Schermen*); van een armen muziekmeester die met een dikke weduwe trouwt en zijn pasgeboren zoontje onder den invloed der muziek tracht te brengen door vlak aan zijn oor te gaan vioolspelen (*Arme Samuel*); van een armen dansmeester die de schulden van zijn vader aanzuivert ter wille van zijn moeder en zijn beeldschoone zuster (*Een dansles op Meydervoort*); meerendeels overdreven, sentimenteel-pathetisch werk, waarin waarheid, eenvoud en natuur doorgaans ver te zoeken zijn, met karikaturen voor typen, berekend op een weinig-geoeffenden smaak, al vindt men hier en daar een aardige opmerking. In verschei-

A.b. Saalborn - Het ontwaken van het sociale bewustzijn, 1931:

eugskens als zunnnetjes en de struische en brave boerenzoons wel degelijk de gierige rijkaards geschilderd staan en de trotsche, hartelooze bezitters tegenover de arme knechten en de vervolgde onschuld der maagdelijns.

Evenmin is er in het min belangrijke werk als *Een Zoogmoeder*, *Een Dansles op Meydervoort* bruikbaar materiaal voor ons doel. Dat begint pas met 1854 als *Een Winteravond* verschijnt, weldra gevolgd door een reeks verhalen en een roman, die ons dwingen hem, vijftig jaren na zijn dood, uit de vergetelheid te verlossen en hem in het licht van sociale actie te zetten, zooals hij zulks door dit werk ten volle verdient.

Cremer's ouders waren vermogende lieden. Zij woonden in Arnhem, later op een mooi buiten De Oldenvoort te Driel in de Betuwe. In den jongen Cremer openbaarden zich vroeg twee talenten, schilderen en tooneelspelen. Het laatste bleef liefhebberij, ofschoon hij

De humor-cultus der romantiek, 1933:

DE ETHISCHE ONGERIJDHEID

In Cremer's *Een dansles op Meydervoort* verbeeldt zich Mijnheer Prop, een cerzaam weduwnaar, dat zijn winkeljuffrouw Truitje met d'r „verschrikte blauwe oogjes” en d'r „hoog roode gespikkelde kleur” en „geel rosse haren” verliefd op hem is :

Mijnheer Prop.... heeft al sedert geruimen tijd „de lijdende ommekeering op de gelaatstrekken enz. van zijne winkeljuffrouw bespeurd”.... Hij is niet hardvochtig, o neen!.... Mijnheer Prop is week van hart, maar getrouw. Een jaar en zes weken is fatsoenlijk, bijzonder fatsoenlijk; hij zal de paalperken der welvoegzaamheid niet overschrijden; hij zal den toon bewaren, den toon van den meester.... (1)

Virtuozen in dezen ironischen verteltrant — een der geliefde uitdrukkingsmiddelen der romantische ironie! — zijn Lindo, Haverschmidt en — last not least! — Multatuli. In hetzelfde jaar waarin de laatste dezen vorm van het comische in den *Max Havelaar* tot een der hoofdkenmerken wist te maken van zijn zeer persoonlijken stijl, paste de Oude Heer Smits hem herhaaldelijk toe in zijn *Uittreksels uit het dagboek en nadere levensberichten van wijlen den Heer Janus Snor*. Telkens worden wij zelfs daar-

Provinciale Drentse en Asser courant, 26 november 1995:

Door de oude en nieuwe literaire wereld

Mijnheer Prop.... heeft al sedert geruimen tijd „de lijdende ommekeering op de gelaatstrekken enz. van zijne winkeljuffrouw bespeurd”.... Hij is niet hardvochtig, o neen!.... Mijnheer Prop is week van harte, maar getrouw. Een jaar en zes weken is fatsoenlijk, bijzonder fatsoenlijk; hij zal de paalperken der welvoegzaamheid niet overschrijden; hij zal den toon bewaren, den toon van den meester.... — Cremer in „Een dansles op Meydervoort”.

Laatst bijgewerkt: 14 januari 2022.
www.jacobcremer.nl